

Contra el «fusterianisme» polític

Toni Cucarella
Escriptor

Soc valencià de Nació Catalana; és a dir, la meua nació política són els Països Catalans. D'aquesta idea alguns s'han entestat a dir-ne «fusterianisme», i als qui la defensem, a assenyalar-nos com a «fusterians». Tanmateix, no crec en l'existència de cap doctrina política construïda —ni construïble— a partir de les opinions polítiques —cíviques!— de Joan Fuster. No crec en el «fusterianisme» i, per tant, no em considere «fusterià» ni m'agrada que m'encolomen aquesta qüestionable etiqueta. Tot i que, a dreta llei, *fusterià* és un adjectiu que indica relació o pertinença a l'obra literària de Joan Fuster. Com si diguérem maragallà, planià o verdaguerià. Però, com que el que pretenen és significar a qui és seguidor o partidari d'algú o d'una idea, el terme correcte havia d'haver estat *fusterianista*¹.

Si llegiu l'assaig *La nació imaginada*², hi trobareu proves que de la necessitat política dels Països Catalans ja se'n parlava abans de Joan Fuster. Potser no encara com a subjecte nacional perfectament definit, però existent —si voleu, d'una manera intuïda, difusa fins i tot— en la vacil·lant mentalitat política anterior als escrits de Fuster sobre la nació dels valencians.

He llegit bona part de la seua obra publicada, i amb particular interès l'obra «cívica». Tanmateix, no he sabut trobar-hi cap rastre de doctrina política, si entenem «doctrina» com una intenció premeditada per part de l'autor de crear adeptes i seguidors. Més i tot, estic convençut que Joan Fuster deploraria l'abús que avui se'n fa, d'aquesta interessada interpretació. No debades, quan el terme començava a espampolar-se, encara en vida seua, Toni Mollà l'hi va demanar parer³:

—Senyor Fuster, al País Valencià s'ha arribat a parlar de fusterianisme i antifusterianisme...

—Home, jo no tinc ni idea de què és això del fusterianisme o fusterisme o vés a saber com. A mi què m'expliques? Supose que duen ser etiquetes que la gent utilitza per a entendre's més fàcilment, sense massa raonaments ni intenció de perfilar les seues posicions. Per això arriben a dir aquestes coses. Però ja s'ho apanyaran ells, tu.

L'aforisme «fusterià» fa així: «Joan Fuster, mesura de totes les coses.» M'imagino que ningú no gosarà interpretar-lo —llevat dels seus enemics— com una afirmació egocèntrica. Em sembla que simplement ens diu —ens adverteix— que ell, Joan Fuster, observa i analitza el món —en particular el món polític— des de les seues conviccions i les seues aspiracions; que no pretén situar-se com a pensador pretesament objectiu —cosa que només pretenen els opinadors de pacotilla i els predicadors d'opinions pagades—, sinó defensar un punt de vista, subjectiu i personal: el seu. Opina, doncs, a partir d'allò en què creu —escèpticament—, per a reclamar allò que voldria i denunciar allò que el sotmet. I Joan Fuster creia en la realitat històrica de la Nació Catalana i en la necessitat de vertebrar els Països Catalans com a probable única possibilitat de supervivència de la nostra llengua i de la nostra cultura.

Per tant, no hauríem de convertir la seua opinió —indispensable, no debades Joan Fuster és l'intel·lectual valencià més destacat i preminent del segle xx— en doctrina política. Als enemics i enterradors de Joan Fuster ja els convé prou —a ells sí— creure i fer creure en l'existència d'un fusterianisme polític, tanmateix, per a usar-lo com a culpable del fracàs polític del País Valencià, que és, en qualsevol cas, un fracàs col·lectiu; més i tot, un desastre democràtic. No hem combatut les mentides i la violència d'Espanya amb la fermesa que caldria. Fins i tot hi ha qui ha assumit amb resignació «democràtica» la

¹ Optimot. Fitxa 7510/5: Formació d'adjectius que indiquen relació amb algun personatge conegut.

² Arnau GONZÁLEZ i VILALTA. *La nació imaginada. Els fonaments dels Països Catalans (1931-1939)*, Editorial Afers, Catarroja 2006.

³ Toni MOLLÀ. *Joan Fuster. Converses inacabades.*, Tàndem Edicions, València 1992, (p. 92).

impunitat dels seus crims: les mentides, l'espoliació, els fraus de llei, les agressions, els atemptats... I com a acte de vergonya final, per a escapolar-se dels embats de la mala consciència —o només per si de cas n'hi aparegueren— ha assenyalat un boc expiatori: la culpa és del «fusterianisme», una idea elitista que ens ha allunyat del poble valencià, que en conseqüència ens ha girat l'esquena. I la sentència definitiva, doctament proclamada per cert erudit de molta anomenada, de ser, tot això del catalanisme polític valencià, una «utopia prescindible».

Joan Fuster creia en els Països Catalans com a nació política i cultural tangible i necessària. I per consegüent pensava *des dels* Països Catalans. És a nosaltres a qui ens pertocaria bastir-los i moblar-los perquè deixaren de ser un projecte excessivament emotiu i políticament difús, i fer-ne una *imprescindible* opció de futur. Però això són unes altres calces.

Per respecte a Joan Fuster, ningú que haja llegit la seua obra, i la valore en tant que obra literària, ningú que conega el seu pensament polític —cívic!— no hauria d'admetre l'existència de cap doctrina «fusteriana» o «fusterianista» ni de cap «fusterianisme» polític. Ni tan sols amb la benintencionada determinació de capgirar el propòsit denigrant dels qui han creat i propagat el terme amb mesquina intenció de descrèdit. Del «fusterianisme» com a doctrina política, doncs, que en parlen els qui no l'han llegit; els qui ara en reneguen perquè els resulta incòmoda la

seua coherència; els qui busquen culpables per a ocultar la seua mediocritat i el seu fracàs: és voler dir, els qui voldrien que fora sant per a poder assaltar la seua fornícula i asclar públicament la seua imatge. Són els qui creuen que qüestionant Joan Fuster debiliten la idea política dels Països Catalans. Per això s'avenen a presentar-lo sovint com una mena de profeta sectari, messiès de la «utopia prescindible» dels Països Catalans. Tanmateix, no poden amagar la seua obra, la lectura de la qual desmenteix rotundament qualsevol intenció «doctrinària». No obstant això, quan no s'atreveixen a recriminar directament Joan Fuster, assenyalen els qui ells anomenen «fusterians» (a dreta llei, «fusterianistes») com a fanàtics allunyats de la realitat, allunats polítics que no hem sabut llegir com cal Joan Fuster, que l'hem entès malament, més i tot, l'hem malinterpretat i tergiversat. No com ells, civilitzats «antifusterians» («antifusterianistes») que l'han llegit amb les ulleres adients, de graduació legítima i intel·ligent, i, per tant, —ells sí!— l'han interpretat encertadament, inequívocament, il·luminadament.

No hauríem d'haver caigut en un parany tan barroer; hauríem d'haver-ho dit ben clar i català des del principi: el «fusterianisme» és un invent grotesc, una mesquina estratagema dels detractors de Joan Fuster, dels qui ara i sempre han temut la seua coherència, la seua contundència, la seua vigència. Crec que no devem d'acceptar la tòxica terminologia dels obsedits aspirants a enterradors de Joan Fuster. ■

El plaer de compartir

TRIAS
DES DE 1908

Trias Galetes - Biscuits, S.A.
Ctra. de Sils, 36
17430 Santa Coloma de Farners
Tel. 972 84 12 13
www.trias.cat